

professionem, tenetur potius dare calculum favorabilem, si adhibita diligentia, non deprehendit indignitatem, seu incapacitatem subjecti: quia per causam dubiam non debet novitius spoliari jure quæsito. Secus dicere integra, dum agitur de susceptione in novitiatum; tunc enim causa dubia sufficit ad illum excludendum; cum nihil juris habeat ad susceptionem.—Ex communicatione privilegii, quod S. Pius V dedit monialibus S. Dominici, in articulo mortis ante expletum annum probationis, potest professionem emittere: si autem convalescat, tenetur novitiatum continuare, et denuò profiteri: Donat.—Cetera de educatione novitiorum petenda sunt ex decretis Clementis VIII et Urbani VIII, ubi usu recepta sunt, et ex propriis cujusque Religionis statutis.

§ II.

De Religiosis professis.

304. *Nota.* Professionem religiosam esse actum Religionis, quo homo fidelis, emissis et acceptatis tribus substantialibus votis, se totum Deo et Religioni approbatæ tradit; atque ita perfectè transit in numerum rerum, seu personarum sacrarum. Et quamvis professio simplex in Societate Jesu claudicat, ut ex parte profitentis sit obligatoria, non verò ex parte Religionis acceptantis, tamen professio solemnitas in aliis Religionibus, ut etiam in Societate Jesu, est quasi contractus utrinque obligatorius: ex parte professi, ut Deo et Religioni perpetuò deserviat: ex parte verò Religionis, ut professum retineat, alat et tanquam filium tractet, sive professio fuerit expressa, sive tacita, v. g. per assumptionem habitus, quo soli professi utuntur, vel per exercitium actus solis professis communis.

305. Q. I. *Quid requiratur ad valorem professionis?*

R. 1.º De jure naturali requiritur persona capax, usu rationis prædita, seriam habens intentionem se obligandi; et econtra acceptatio legitimi Prælati. Item ut absit dolus, vel error substantialis, uti et conditio contraria substantiæ professionis: ut si quis profiteretur sub conditione aut modo, ut proprium possit habere, uxorem ducere, pro placito Religionem deserere etc.; nam ad valorem contractus obligatorii requiritur consensus mutuus, ab omni dolo vel errore substantiali et à pactis sibi contrariis liber, ut supra dixi de contractibus.—De jure positivo requiritur ætas legitima sexdecim annorum expletorum, et prævia probatio in habitu religioso per annum (Trident. sess. 25. cap. 15. de Regul.), et ut professio spontanea absque vi et metu gravi emittatur (c. 1. de his quæ vi) Uno ex his deficiente, professio est invalida, ob expressam irritationem: jurium.—Cetera impedimenta, quæ exprimuntur in Const. Sixti V. incip. *Cum de omnibus*, non vitiant valorem professionis; nam quoad clausulas irritantes correctæ est, et ad terminos juris communis reducta per Const.

Clem. VIII incip. *In suprema*: nisi in aliqua Religione specialia essent impedimenta irritantia, quæ occultata utique invalidarent professionem.

2.º Si professio invalida fuit ex quocumque capite, nullam coram Deo inducit obligationem. Et quidem, si defectus notorius est, licet etiam in foro externo ex Religione egredi; si verò occultus est, et non faciliè in jure probabilis, v. g. ficta professio sine animo se obligandi, tunc professio præsumitur valida in foro externo; et ita profitens tenetur se gerere ut religiosum: si tamen exeat et ignotus vivat, non peccat.

3.º Si professio invalida fuit ex parte Prælati acceptantis, convalidari potest per ratihibitionem, ex *reg. 40. in 6.* Si invalida fuit ex defectu intentionis in profitente, convalidatur per remotionem fictionis et novum consensum religiosi, qui tacitè acceptatur à Religione; vel saltèm à Papa, seu Prælato supremo omnium Religionum; adeò ut circa hunc defectum intentionis non sit necesse certificare Prælatum religiosum. Si tandem professio fuit invalida ex alio defectu, non convalidatur, nisi tali defectu, sublato.

4.º Religiosus, elapso quinquennio professionis, non potest reclamare contra nullitatem illius (Trid. sess. 25. cap. 19. de Regul.); nam intra tantum tempus præsumitur professio convalidata. Idem dicere de Religione, ut identitate relativorum nec ista audienda sit, probare volens nullitatem professionis. At remedium extraordinarium restitutionis in integrum non est sublatum à Tridentino, adeoque potest quis ex justa causa restitui adversus lapsum temporis, v. g. si toto quinquennio metus gravis injustus duravit, propter quem non licuit reclamare.

*Circa nullitatem professionis in Constit. Benedict. XIV. *Si data 4. Martii 1748* statuitur:

I. «Quòd superior regularis, detecto aliquo impedimento ante professionem à religioso occultato, de quo prius interrogatus fuerit, etiam ipso non reclamante, procedere possit in causa super nullitate professionis intra quinquennium in judicium deducta, unà cum Ordinario loci.

II. Quòd quinquennium, cum agitur de nullitate professionis ob metum, computandum sit à die emissæ professionis, non à die quo professus liberam reclamandi facultatem habere cœpit.

III. Quòd causa nullitatis agi possit, etiam post elapsam quinquennium, dummodò à reclamante intra illud seriò intentata fuerit, judiciumque prosecui neglexerit aut nequiverit.

IV. Quòd judices debeant esse Ordinarius loci, etiam Romæ, ac in ejus districtu, et actualis Superior illius monasterii eo tempore, quo causa in judicium deducitur. Quoad moniales Ordinariosubjectas, judex sit solus ipse Ordinarius; quoad subjectas verò Regularibus, Superior regularis, cui universi monasterii regimen creditum est, unà cum Ordinario loci.

V. Quòd Superior regularis, si judicium assumere nolit aut nequeat, possit loco sui alium subrogare, sive regularem, sive secularem Ecclesiasticum juris Canonici peritum; non tamen jus suum Ordinario loci cedere, ut solus procedat.

VI. Quòd si judicia Ordinarii et Superioris discrepantia fuerint, causa ad Sedem Apostolicam devoluta censeatur.

VII. Quòd itidem ad eandem Sedem privatè spectet causa nullitatis professionis, ex quo hæc emissa fuerint extra cœnobium pro novitiatu assignatum.

VIII. Quòd sub pœna nullitatis processus et sententiæ non fundetur iudicium in extrajudicialibus attestationibus, etiam juramento firmalis, quæ ad perpetuam dicuntur; sed instituatur processus verus et judicialis, in quo et articuli exhibeantur ex parte reclamantis, et interrogatoria dentur ab eo, qui stat pro validitate professionis, et testes tam super articulis, quàm juxtà data interrogatoria examinentur. Qui tamen processus, juxtà Trident. sess. 25. c. 49. *de Regularibus*, nunquam instrui potest, nisi constet reclamantem in Religionis suæ claustris morari, et regularem habitum resumpsisse, si ipsum antea deposuerit.

IX. Quòd sub eadem nullitatis pœna citentur tum defensores monasterii, in quo reclamans vota suscepit, tum ipsius consanguinei, sive propinqui, sive alii, quibus sua bona donavit aut cessit, ceterique omnes, quorum interest professionem sustineri: in primis autem ii, si superstites fuerint, qui indicati erunt, tam auctores aut complices metus eidem reclamanti incussi, ut votis invitus se obstringeret.

X. Quòd à locorum Ordinariis deputetur defensor professionum ea lege, eoque modo, quo ex altera ejusdem Pontificis Constit. *Dei miseratione*, quam vide lib. 4. t. 19. de divortiis, deputandus est defensor pro validitate matrimonii: cui honorarium, expensæque occurrentes exsolvendæ erunt ab illis, quibus professus bona sua renuntiavit; vel à Religione, si ii non existant, aut nihil à professo renuntiatum fuerit; vel si Ordo regularis nihil possideat, ex multis illius tribunalis, in quo causa agitata fuerit, sive alterius, ut in citata Constitut. *De defensore matrimonii*.

XI. Quòd post sententiam latam à Superiore regulari et Ordinario loci pro validitate professionis, causa finita intelligatur, si professus nullam interposuerit appellationem; si verò interposuerit, servantur præscripta in dicta Constitut. *De defensore matrimonii*.

XII. Quòd non nisi post duas sententias conformes, pro nullitate professionis, professus discedere possit à Religione, vel habitum dimittere, sub pœnis contra apostatas latis

XIII. Quòd iudices in secunda aut ulteriori instantia esse debeant ii, ad quos de jure aliæ omnes causæ Ecclesiasticæ post sententiam Ordinarii, in gradu appellationis devolvuntur, unà cum Superiore regulari, non illius monasterii, in quo reclamans professus est; sed alterius monasterii ejusdem Ordinis in eorum civitate, aut diœcesi existentis, vel eo non existente cum Superiore vicinioris monasterii ejusdem Ordinis, seu persona ab eodem Superiore deputanda; qui tamen Superior ad ferendam sententiam non admittitur, si causa in secunda aut ulteriori instantia ad Sac. Congregationes, aut Rotam devolvatur.

XIV. Quòd si iudicium nullitatis institutum fuerit post elapsam quinquennium, recurrendum omninò sit à locorum Ordinariis et Supe-

riore regulari pro facultate restitutionis in integrum adversus illum lapsum.

XV. Quòd sub pœna nullitatis actorum, etiam in causis discutientis super restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii ex commissione regularibus Superioribus, ac locorum Ordinariis à S. Sede directa intervenire debeat, tam in prima quàm in ulterioribus dubiis propositionibus defensor professionis.

XVI. Quòd idem servetur, tam à Cardinalium Congregationibus, quàm à Rotæ Auditorio, sive quacumque Congregatione specialiter deputata. Et defensor deputetur ab eo, qui est caput tribunalis, expensis eorum, de quibus supra.

XVII. Quoad fruendum beneficio restitutionis in integrum præcedere debeant duo conformes favorabiles resolutiones, sub pœnis pariter contra apostatas latis; si reclamans post primam è claustris migrare, multòque magis si habitum dimittere præsumperit. »

306. Q. II. *Qui sint præcipui effectus validæ professionis?*

R. Seqq:—1.º Obligatio ex genere suo gravis ad servanda vota.—2.º Vinculum perpetuum cum Religione ex ipsa natura professionis, seu status religiosi; sicut ex nuptiis sequitur vinculum conjugale perpetuum.—3.º Causat in subjecto apto plenam remissionem peccatorum quoad omnem pœnam, ut tenet pia sententia: quod beneficium multi extendunt ad illos actus, quibus professio religiosa, pro more religiosorum, publicè aut primum seriò renovatur.—4.º Extinguit ipso jure alia vota et juramenta (*c. 4. de voto.*)—5.º Dissolvit matrimonium ratum, et dirimit contrahendum (*cap. 2. 7. 14. de convers. conjug.*)—6.º Abolet maculas et defectus civiles, ut irregularitatem ex natalibus (*cap. 1. de fl. presbyt.*), notam ingratitudinis ad exheredationem de jure sufficientem (*Can. fin. 19. q. 3. Nov. 425.*), inhabilitatem ad actus temporales ex crimine ortam, v. g. ex furto, perjurio, falso testimonio (*Nov. 5. pr. etc.*)—7.º Reddit religiosum capacem participandi omnia privilegia suæ Religionis, quæ privatis et singulis communicantur. Neque tollit nobilitatem ex sanguine tractam; quia jura sanguinis de se perpetua compatible sunt cum statu religioso (*arg. l. 34. ff. de pact.*) Cessat verò dignitas temporanea ex officio descendens; quia extincto officio, v. g. consulis, gubernatoris etc. extinguuntur talis dignitas et denominatio.—Hi sunt effectus professionis solemnæ. At professio simplex in Societate Jesu non inducit perpetuitatem ex parte Religionis, nec absolutam obligationem servandi vota, sed conditionatam, donec quis in Societate vixerit; nec dissolvit matrimonium ratum, licet ex speciali privilegio dirimat contrahendum: ità DD. Societ. Jesu.

307. Q. III. *Ad quid obligetur professus ratione votorum?*

De hac materia pro foro conscientie fusiùs agunt Moralistæ: ego pro foro Canonico præcipuas questiones hic resolvam. Unde:

R. 1.º Religiosus ratione castitatis obligatur abstinere ab omni voluptate verenea tam interna, quàm externa; secùs peccando, duplicem malitiam committit, scilicet, luxuriæ contra temperantiam, et sacrilegii

contra votum Religionis. Sola castitas conjugalis, quam quidam Ordines Equitum conjugatorum observant, non sufficit ad verum et propriè statum religiosum (S. D. 2. 2. q. 186. art. 3. et seqq.)

2.º Religiosus ratione paupertatis obligatur, ne proprium quid habeat ex bonis fortunæ, vel aliquo tanquam proprio utatur (Can. 11. non dicatis 12. q. 1 et c. 2. 4. 6. de stat. monach.) Unde:—I. Quidquid religiosus acquirit undecumque, modo tamen justo, monasterio et non sibi acquirit; adeò ut ad rem per se acquisitam nihil juris habeat; licèt conveniens sit, ut Superior ex acquisitis ei aliquid dispenset ad usus necessarios.—II. Peccat religiosus contra paupertatem, si sine licentia exerceat actus proprios domini, v. g. alienando, vendendo, donando, permutando res sibi ad usum concessas: ut si breviarium venderet aut permutaret etc. Item si recipiat res à secularibus, et pro iis retinendis licentiam superioris non petat; vel si rebus sibi concessis abutatur, vel per dolum, aut culpam latam eas destruat etc.; nam solus usus facti ei concessus est, et tamquam diligenti usurario incumbit onus benè rebus uti, non abuti. Sufficit autem licentia Superioris non tantùm expressa et tacita, sed etiam rationabiliter præsumpta; licèt modus aliquo modo displiceat Superiori. Sed in hoc puncto religiosi sint timorati; nam si superflua retineant, vel ea, quæ difficulter sine expressa licentia concedi solent, non tam facilè præsumere possunt de licentia Prælati; etsi is res istas forsàn in cubiculo videre, aut de illis notitiam habere possit; quia tacens sæpiùs non habetur pro consentiente, cùm tacere et tolerare possit minus malum ad evitandum majus, quod sequeretur, si religiosus, præsertim inquietis et correctionis impatientibus, auferret ea quæ sine licentia habent.—III. Prælati dispensare non potest, ut religiosus superflua, et præsertim pauperem statum religiosum dedecentia penes se habeat, vel aliqua in usus vanos et illicitos expendat. Ità certa et com. sententia. Nam Prælati non est dominus, sed dispensator (c. 2. de donat); si verò tales licentias daret, non dispensator, sed dissipator et paupertatis religiosæ eversor esset. Hinc benè dixit Clem. VIII. in decreto incip. *Nullus omninò*, non esse credendum Superioribus, etiamsi asseverent, se posse hujusmodi dispensationes concedere; cùm reverà talis Superior et subditus se ipsos et non Deum decipiant.—IV. Attento jure scripto, Superior privato religioso non potest concedere, peculium, cujus administratio sit penes ipsum religiosum, etiam dependenter à voluntate Superioris, uti sunt annui redditus, administratio villæ etc.: ità Less. Lopez, Molin. Fagn. Donat. Reiff. et alii communiter contra Navar. Rodrig. Sanch. Prob. ex Trid. sess. 25. c. 2. de Regul. et decreto Clementis, et Urbani VIII, incip. *Nullus omninò* §. 3. *neque Superioribus*, ubi prohibetur, ne Superiores bona ad usum vel usumfructum concedant privatis religiosis, sed acquisita incorporantur conventui, et per officiales ipsius administrantur. Stant pro hac sententia plures declarationes Sac. Congregat. quas affert Petra: nam tale peculium valdè adversatur perfectioni paupertatis religiosæ; ergò meritò sublatum est per *cit. Trid. et Decretum Clem.* Ceterùm si Superior, vel officialis administrat talia bona, et inde necessaria det personæ, ratione cujus bona sunt acquisita:

id non contrariatur citatis juribus: uti nec illa consuetudo, vi cujus Superior concedit mobilia necessaria religioso, in usus necessarios aut honestos expendenda, dummodò non concedat superflua: Trident. *loc. cit.* ibi: *Mobilia verò usum ità Superiores permittant, ut eorum suppellex status paupertatis, quam professi sunt, conveniat, nihilque superfluum in ea sit, nihil etiam quod sit necessarium eis denegetur.* Dixi atento jure scripto, quia consuetudo habendi peculium dependenter à voluntate Superioris, præsertim apud moniales in multis locis toleratur tanquam licita; ejus tamen extirpatio optanda et procuranda foret. Vide Reiff. *tit. de stat. monach. à num. 5.* Laym. et alios.—V. Quanta materia, seu quantitas requiratur ad peccatum mortale contra paupertatem, certa regula statui non potest. Regulariter DD. docent idem sufficere, quod ad furtum mortale. Nec te decipiat Diana, obiter assignans duos aureos, quia in Doctoribus, quos citat, id non inveni. Nam aliqui ex illis duos julios; alii quatuor assignant, qui in nostra moneta nec medium, aut unum florenum faciunt. Nec etiam se explicat, quales aureos intelligat: nam aurei, vel ducati in Italia sunt diversi; aliqui non excedunt valorem 30 grossorum nostræ monetæ. Quia tamen religiosus comparatur filiof. censeo aliquantum plus requiri ad mortale, quàm ad furtum, dummodò monasterium non sit nimis pauper.—VI. Pœnæ religiosi proprietarii sunt: privatio vocis activæ et passivæ (Trid. S. 25. c. 2. de regul.), expulsio è conventu (c. 6. de stat. monach.), cui hodie successit carcer vel alia similis pœna; et tandem sepultura asini, si apud mortuum, seu in morte proprietate aliqua reperta fuerit; et saltèm aliquid de ista proprietate cum religioso in sterquilinio sepeliendum est (*cit. c. 6.*), ut fecit S. Gregor.

3.º Religiosus ratione obedientiæ obligatur parere Prælati præcipienti secundùm regulam et proprias Constitutiones; id verò quod in reg. FF. Minor. et S. J. dicitur, ut obediatur Superiori in omnibus, ubi peccatum non est, intelligendum est de obedientia supererogatoria et in gradu excellenti, ut docet S. D. 2. 2. q. 104. ar. 5. ad 3. et in 2. d. 44. q. 2. ar. 4.: ubi distinguit triplicem obedientiam: *indiscretam*, seu illicitam, quæ obedit in illicitis contra legem Dei vel Ecclesiæ, vel contra propriam regulam; *sufficientem*, seu necessariam, quæ obedit in his tantùm, in quibus secundùm propriam regulam obedire tenetur: et *perfectam* seu excellentem, quæ obedit Prælati in omnibus, in quibus non subest peccatum.—Religiosus vi voti obligatur ad obedientiam sufficientem, quæ ad salutem sufficit; non verò ad perfectam, quæ est extra præceptum, et pertinet ad cumulum perfectionis; licèt suadenda sit omni religioso, ut integrè, promptè, fortiter et cum humilitate debita Superiori obediamus.

Subditus tenetur obedire Prælati non tantùm in his, quæ *expressè*, sed etiam quæ tacitè continentur in regula; nam quæ tacitè insunt, perinde est, ac si expressa essent, cùm taciti et expressi eadem sit vis, ex l. 3. ff. de R. C. l. 156. ff. de R. J. Illa autem tacitè, seu implicite censentur contineri in regula, quæ moraliter necessaria sunt ad instituti et regulæ observantiam. Hinc pro varietate temporum, locorum et aliarum circumstantiarum varia à capitulis generalibus et provincialibus conduntur

statuta, ad conservationem et observantiam instituti necessaria; ad quæ utique religiosi obligantur, uti et ad pœnas in eis statutas. Quod si autem regula notabiliter relaxata sit, maximè per Sedem Apostolicam, professi regulariter loquendo non tenentur ad suscipiendam reformationem primitivæ regulæ; nam regulam non aliter professi sunt, quam sicut hic, et nunc communiter observata fuit.

308. Q. IV. *An, et quomodo professio religiosa dissolvi aut dispensari possit?*

R. 1.º Vota professionis quoad accidentalialia dispensativè relaxari possunt, maximè per Sedem Apostolicam. Sic enim Papa potest religionum subtrahere actuali obedientiæ suorum Superiorum, dispensare cum eo ad condendum testamentum de rebus per se acquisitis, cum dispositio ista fieri possit nomine Papæ, vel monasterii; non verò nomine proprio et jure dominii.—2.º Promotio ad Episcopatum, vel Papatum non solvit professionem religiosam (S. D. 2. q. 185. arg. 8); nam status religiosus non repugnat, imò maximè convenit statui Episcopali, ut patet in Apostolis. Unde religiosus factus Episcopus obligatur voto castitatis, ut de se patet; voto paupertatis, quia non sibi, sed Ecclesiæ acquirit, et superflua vanè expendendo peccat contra paupertatem; voto obedientiæ, quia tenetur obedire Papæ, non tantum obedientia communi, sicut alii Episcopi, sed speciali descendente ex voto: at respectu Superiorum regularium obedientia manet tantum in habitu, sicut in Generali; ita ut, si absolveretur à vinculo Ecclesiæ, recideret in actualem potestatem Prælatorum regularium. Porrò eò casu, quo religiosus in Episcopum promovetur, omnia ei concessa ad usus necessarios, ut libri et alia supellex, subtrahenda sunt eidem, ne illius promotio sit monasterio damnosa; nisi Religio ex benignitate velit ei relinquere ad usum; non tamen donare aliqua majoris momenti; cum Superioribus administratio, non donatio sit permissa (cap. 2. de donat. cap. fin. de off. Vicar. in 6.)

Ex constitutione Benedicti XIII. *Postulat*, 7 Mart. 1725. interdicitur quibuscumque Regularibus ad quæcumque Ecclesiasticam dignitatem extra suam Ordinem assumptis secum asportare, propriisque usibus applicare. «Libros, pecunias, credita, deposita, et bona mobilia, seu immobilia cujuscumque generis et speciei, quæ eos tempore suæ promotionis penes se, vel alios habere contigerit, exceptis duntaxat scriptis, propriis instrumentis et breviario; sed ea omnia, statim ac suæ promotioni consenserint, et antequam consecrationis munus suscipiant, Superiore locali, et capitulo cœnobii, conventus aut domus, ubi degunt, integra et intacta absque ulla prorsus diminutione, cum eorum notula, seu inventario bona fide confecto, resignare teneantur, ut illi, postmodum cœnobio, conventui, vel domui applicari possint, ac debeant, cui juxta Constitutiones et consuetudines cujusque Ordinis, Congregationis ac instituti applicanda esse constiterit. Quòd si secus fecerint, et huic nostræ ordinationi non obtemperare præsumserint, contrafacientes, ultra pœnam suspensionis ab exercitio Pontificalis ministerii in præfat. Clement. IV. litt. constitutam, suspensionis insuper à divinis pœnam ipso facto incurrant Papæ re-

servatam; sublata etiam Majori Pœnitentiario eam relaxandi facultate: et dd. rerum usum nec ad tempus Superiores concedere possunt. Et ex Constit. ejusdem *Custodes* 7 Martii 1725. iisdem Regular., tam ad Episcopatum quam ad Cardinalatum evectis, præcipitur in virtute S. obedientiæ sub pœna suspensionis ab exercitio pontificalium ipso facto incurrenda Papæ reservata, ut «Singulis suæ regulæ officii, obligationibus, quæ pontificale, sive cujuscumque alterius dignitatis, aut cardinalatus officium minimè impediunt, perpetuo subsint: et proinde sui monastici Ordinis, seu alterius regulæ Mendicantium, insignia et propria indumenta lanea, suoque peculiari colore distincta; rasilem quoque ad cutis planitiem in summo vertice, vel eo giro et forma expressam coronam præferant, quibus antea intra eorundem regularium Ordinum claustra militabant.»

Nota, quòd ab hac vestiendi lege eximuntur Clerici Regulares, cum eorum Ordinum habitus idem reverà sit cum habitu presbyterorum secularium, ut animadvertit Bened. XIV in epistola decret. ad Joachimum Cardinalem Portocarrero 13 Octobr. 1743, sicuti et Canonici Regulares ex privilegio Leonis X Constit. 34.

Præcipitur ulterius in citat. Constitut. *Custodes*, ut dimisso Episcopatu, seu quacumque alia dignitate, ad quam evecti fuerunt, vel perfuncti munere sibi extra claustra commisso, ad eadem claustra redire teneantur sub pœna privationis usus pontificalium: et si permanserint in contumacia non redeundi ad claustra, post annum sint eo ipso suspensi à divinis. "

3.º Papa non potest dispensare in substantia alicujus voti religiosi pro sensu composito, hoc est, ut quis maneat religiosus, et habeat, v. g. proprium, vel uxorem ducat. Ità com. sententia, quam amplectitur Innoc. III in cap. 6. *cum ad monasterium* de stat. monach. in fin. dicens: *abdicatione proprietatis, sicut et custodia castitatis adeò est annexa regulæ monachi* (observa hic sensum compositum), *ut contra eam nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere.* In qua decretali doctrinam suam fundat S. D. 2. q. 88. a. 11, et solidè probat per Ecclesiam non posse dispensari in voto castitatis religiosæ; quia *debitum continentiæ est essentialiter statui Religionis*, seu ut dicit decretalis, *quia castitas est annexa regulæ monachali.* Quod argumentum manifestè procedit de dispensatione in sensu composito, cum nulla res sine suis essentialibus subsistat. Ità intelligenda mihi videntur cetera omnia in d. art. 11. expressa, utpote ab hac ratione pendentia, præsertim illa verba: *Papa non potest facere, quòd ille, qui est professus Religionem, non sit religiosus.* Nam hoc assertum probat S. D. per principale argumentum statim subjectum: quia continentia essentialiter est annexa statui Religioso; ergò verba ista intelligenda sunt in sensu composito, ac si dicerem: Deus non potest facere, quòd ille, qui est homo, non habeat animam rationalem, seu non sit homo; quia sicut anima rationalis est de essentia hominis, ità castitas et alia duo vota sunt de essentia professi, seu hominis qua religiosi. Ex quibus hanc elicio rationem: Papa dispensando, non potest id tollere, quod est de essentia rei; sed tria vota sunt de essentia status religiosi, ut supra dixi ex communi doctrina; ergo dispensando, non potest Papa tollere

votum, v. g. castitatis, vel paupertatis, ut eo sublato maneat quis religiosus; tunc enim esset ex supposito, et non esset religiosus, cum essentialia constitutiva religiosi non haberet.

4.º Papa potest dispensare in votis religiosi pro sensu diviso, hoc est, potest tollere totum vinculum professionis religiosæ, et hominem religiosum secularizare. Ità hodie communior sententia, quam etiam ex Thomistis multi defendunt, Cajet. Andreas à Matre Dei, in Salmantic. Moral. tract. 15. c. 1. punct. 3. à num. 40. cum cit., contra Altisiodorensem, Turr. Sot. Joan. à S. Th. Salmantic. speculativ. tr. 20. de stat. relig. cum cit., quam sententiam, utpote probabilem docui in theologia; licet nunc alia mihi videatur mens S. Thomæ, ut eam num. præced. exposui. Prob. I. Papa habet à Christo domino generalem potestatem gubernandi Ecclesiam, et ea faciendi quæ magis expediunt tum privatae, tum etiam publicæ felicitati fidelium, ut patet ex Matth. 16: *Quodcumque solveris super terram etc.*, et Joan. ult: *Pasce oves meas*: sed sub hac generali potestate continetur hæc potestas particularis dissolvendi vinculum professionis religiosæ; ergò. Probo minorem:—1.º negativè, quia nullibi excipitur:—2.º positivè, quia voluntates fidelium substantiæ supremæ potestati Papali, ut, prout melius videtur, eas commutare, relaxare et totaliter irritare possit: atque ità in consequentiam jura quæsitæ tollere, ac materiam subducere ab obligatione juris naturalis; ut patet in irritatione votorum simplicium, juramentorum et contractuum; ergò ob eandem rationem Papa habet potestatem irritandi consensum religiosi, quo se Deo devovit, cum nullo jure divino scripto aut tradito ostendi possit, casum istum exceptum fuisse à generali potestate irritandi. Quo casu jus naturale et divinum non mutatur formaliter et directè, sed materialiter et indirectè; et in consequentiam, quatenus irritato consensu, seu contractu, nulla restat materia, super quam obligatio juris naturalis cadat.—3.º Quòd hæc potestas particularis contineatur sub generali à Christo data, si non per definitionem, saltè ipso facto declararunt Summi Pontifices, dispensando cum religiosis ad matrimonium; sicut Benedictus IX cum Casimiro II Rege Poloniæ, monacho Cluniacensi; Cælestin. III cum Constantia Moniali Rogerii Siciliæ Regis filia, et postea uxore Henrici VI Imp.; Innoc. III conditor decretalis *Cum ad monasterium*, cum Ramiro II Aragoniæ Rege. Abbate et Episcopo; Gregor. XIII cum Provinciali Cappuccinor. Fratres Cardinalis Joyosæ, et alii cum aliis, ut Historici memorant, quorum auctoritas, quam nonnulli in dubium vocant, si non plenè probat, saltè multum adjuvat præsentem sententiam.—II. Non minùs Episcopus per confirmationem contrahit vinculum spirituale juris divini cum sua Ecclesia, quàm religiosus per professionem cum Religione; utrumque enim ex natura sua, et jure divino est perpetuum ac indissolubile, imò fortius videtur esse vinculum Episcopi, quàm religiosi, ut docet S. D. 2. 2. q. 174. a. 5. et 6; sed Papa, ut Vicarius Dei, seu potestate à Christo accepta, dissolvere potest vinculum Episcopi cum Ecclesia, ut clarè docet Innoc. III cap. 2. et fin. de translat.; ergò etiam dissolvere potest vinculum professionis religiosæ, ut rectè argumentatur S. D. cit. art. 6. in corp. ibi:

Episcopi autem, qui sunt in statu perfectionis, non nisi auctoritate summi Pontificis, ad quem etiam solùm pertinet in votis perpetuis (qualia hic veniunt religiosa, ut ex contextu patet) *dispensare, possunt Episcopalem curam deserere.*—III. Plerique RR. id ipsum probant ex ea ratione, quia Papa dispensare potest in votis simplicibus: sed solemnia religiosa non differunt ab eis, nisi penes solemnitatem extrinsecam, ab Ecclesia introductam (c. univ. de vot. in 6.); ergò etiam dispensare potest in votis solemnibus religiosi. Sed hæc ratio meritò rejicienda est, quia incertum per magis incertum probat; nam verior videtur sententia eorum qui vota religiosa, quæ ab extrinseco dicuntur solemnia, asserunt intrinsecè distingui à quibuscumque votis simplicibus, et solemnibus non religiosi: siquidem solemnitas extrinseca, sicut matrimonio, non mutat, sed determinat vota religiosa, quæ specificè talia important perpetuam traditionem et acceptionem, perpetuamque obligationem ex parte religiosi et Religionis, ut à principio Ecclesiæ Christi observatum fuit; quæ perpetuitas reciproca in nullis aliis votis simplicibus reperitur. Melius sententia ista confirmatur auctoritate S. D. in 4. d. 38. q. 1. a. 4. qu. 1. ad 3. in quæstione: *Et ideo alii dicunt probabilius, si communis utilitas totius Ecclesiæ, aut unius regni vel provincie exposceret, posset convenienter et in voto Religionis et in voto continentie dispensare, quantumcumque esset solemnizatum.* Ex quo patet ad valorem hujus dispensationis requiri gravem et publicam causam, sine qua Papa in jure divino et naturali dispensando, nihil agit, ut aliàs sæpe dictum. Talis causa esset: v. g. tranquillitas totius regni, defensus fidei catholicæ: ut si in regno succedere deberet hæreticus, aut infidelis, nisi monachus, ducta uxore, regnum susciperet etc.

Obj. contra resp. 4. pro sensu composito:—I. Papa potest totum vinculum professionis relaxare, quod est plus; ergò etiam in uno voto, v. g. castitatis dispensare, quod est minus.—II Non repugnat, ut quis sit maritus in habitu, et religiosus in actu: ut si conjugatus, consummato matrimonio, de licentia uxoris fieret monachus; quo casu vinculum matrimonii non dissolvitur; ergò neque repugnat, ut quis sit castus, seu monachus in habitu, et maritus in actu; quia tali casu votum castitatis non tollitur, sed tantum obligatio ejus suspenditur, sicut votum castitatis perpetuæ non tollitur, sed suspenditur, si vovens ad matrimonium dispensetur. Quo casu talis monachus, mortua uxore, teneretur votum reddere Domino; sicut etiam monachus factus Papa, resignato Papatu, teneretur ad obedientiam, quæ per Papatum suspensa fuit.—III. Licet obligatio radicalis, seu in actu primo annexa sit regulæ monachali, non tamen obligatio exercita et in actu secundo; ut patet in voto obedientiæ et paupertatis; sed radicalis obligatio castitatis componi potest cum conjugio et usu ejus, ut patet in marito, qui prius vovit continentiam; ergò etiam hæc duo componi possunt, ut monachus fiat maritus, et consequenter in sensu composito Papa dispensare potest in votis religiosi.—IV. Presbyter latinus, vel Episcopus in sensu composito possunt esse mariti, licet ligati sint voto solemnium castitatis; ergò à pari.

R. Ad I. C. A. et N. C. Nam in antecedenti nulla est repugnan-

tia, bene verò in consequenti, ut quis religiosus sit, et non habeat constituta essentialia religiosi. Sic Deus destruere potest hominem, non tamen illum conservare, destructa sola anima rationali.—*Ad II.* Paritas ista non est contemnenda, neque tamen quidpiam evincit, et ideo *C. A.* et *N. C.* Nam maritus, si de licentia uxoris fiat monachus, nihil agit repugnans vinculo maritali: tum quia matrimonium non consistit in usu; tum quia obligatio proxima reddendi debitum per uxorem remissa est; et consequenter vinculo conjugali accedere potest vinculum professionis religiosæ. Econtrà monachus, assumendo statum conjugalem, directè poneret aliquid repugnans vinculo monachali, putà jus maritali, nam vi professionis religiosæ obligaretur ad abstinendum ab omni actu venereo, etiam qui licitus est in matrimonio; vi autem initi conjugii obligaretur ad reddendum debitum, quæ duæ obligationes, utpotè contrariæ, non sunt compatibles in eodem subjecto, præsertim si dicamus per tale conjugium acquiri jus petendi debitum.—Nec est paritas à voto simplicis castitatis et obedientiæ; nam simplex castitas non est de essentia alicujus status; bene verò castitas religiosa est de essentia status religiosi; ergò licèt illa relaxari possit, non tamen ista in sensu composito religiosi status. Similiter promotio monachi in Papam nihil contrarium ponit voto obedientiæ, sed hujus exercitium suspenditur ex defectu præcepti, seu altioris superioris.—*Ad III. N. M.*, ex dictis. Nam jus radicale castitatis religiosæ seu abstinendi ab omni actu venereo, et jus petendi ac obligatio reddendi debitum, directè sibi contrariantur; ergò non possunt componi in eodem subjecto. Tum quia status religiosus, ex institutione Christi et communi Ecclesiæ sensu, negativè obligat, ne ei superinducatur status contrarius, uti est conjugalis; cum econtrà status conjugalis absolutè negativè non obliget, ne ei perfectior status superinducatur; sed tantum conditionatè, si altera pars jus maritali non amittat, vel non remittat. Pro ultima disparitate serviat magistra Romana Ecclesia: admittit conjugatis conversionem ad monachatum (*tit. de convers. conjugat.*); monachis verò negat reversionem ad nuptias: quia castitas annexa est regulæ monachali (*cit. cap. 6. de statu monach.*)—*Ad IV. N. C.* Nam castitas non est essentialiter annexa Presbyteratu, vel Episcopatu, sed solum ex præcepto Ecclesiæ, quod relaxari potest; econtrà castitas jure divino annexa est essentialiter statui religioso; ergò relaxari non potest, quin tollatur status religiosus, cum nulla res sine essentialibus subsistat.

Obj. contra respon. 4. de sensu diviso:—I. C. 6. in fin. de stat. monach. cum *S. D. 2. 2. quæst. 88. art. 11* et *ibid. a. 6. ad 1* respondente: quòd *votum solemne habet fortioorem obligationem apud Deum, quàm votum simplex.*—*II.* Homo per professionem consecratur Deo, scilicet vi perfectæ traditionis; sed consecratio non potest tolli à re, quamdiù res ista existit, ut patet in calice consecrato; ergò neque professio religiosa tolli potest ab homine quamdiù vivit, ut infert *S. D. cit. a. 11. ibi: unde multò minùs potest hoc facere aliquis Prælati, ut homo Deo consecratus, quamdiù vivit, consecratus esse desistat:* quod *S. D.* repetit statim infra: *et ideo etc.*, quæ locutio manifestè est pro sensu diviso.—*III. S. D. in 4. d. 38. q. 1. a. 2.*

q. 2. de voto solemn. ait: cujus obligatio in nullo casu irritari potest.—*IV.* Papa, utpote inferior, non potest tollere jus naturale et divinum; sed professio religiosa est juris naturalis et divini; ergò.—*V.* Papa nec indirectè per subtractionem materiæ dissolvere potest matrimonium consummatum, licèt obligatio illius acquiratur Deo ex liberis actibus conjugum; ergò nec tali modo tollere possunt professionem monachi; quia non constat, quòd Christus ei potestatem dederit irritandi consensum monachi: imò decuit pro excellentia tanti status, ne in terris esset potestas eum dissolvendi.

R. Ad I. Auctoritates istæ procedunt de dispensatione in sensu composito, ut suprà ostendi: obligatio fortior non obstat, quin à Vicario Christi tolli possit.—*Ad II. D. M.* Quamdiù existit quoad formam subjectam consecrationi, *C. M.* quoad suam substantiam physicam. *N. M.* Sic lapides in Ecclesia consecrata, quamdiù muro inhærent, sunt consecrati; extracti à muro desinunt esse consecrati: sicut etiam destructa forma calicis, substantia auri non manet consecrata, manet tamen existens. Similiter in monacho tria considerari possunt: substantia physica personæ, forma moralis consistens in reciproco consensu monachi et Religionis, et inde resultans vinculum perpetuum Deo deserviendi (hoc enim intelligit *S. D.* nomine *consecrationis* et *benedictionis*, non verò aliquas preces, quæ forsitan alicubi in professionibus adhibentur, ut rectè advertunt Thomistæ) jam vinculum istud de se perpetuum, respectu cujus Deus habet jus quæsitum, tolli nequit stante consensu: hoc autem irritato, indirectè et in consequentiam tollitur istud vinculum, sicut destructa forma calicis, indirectè tollitur consecratio. Quòd autem Papa consensus voluntatis nostræ irritare possit, abundè probatum est suprà. *Textus ex cit. art. 11* intelligendi sunt ex probatione subjuncta, ibi: *est ergò considerandum, utrum continentia sit essentialiter annexa ei, ad quod votum solemnizatur etc.*, atque ita manifestè patet, *S. D.* Doctorem velle suos textus intelligi pro sensu composito, Juristasque contrarium ignoranter dicere; licèt pro sensu diviso doctè dicant, sicut ipse *S. D.* pro nobis allegatus, et pluri Theologi tempore ejusdem *S. D.* Doctoris. Alioquin, si priora verba crudè accipiantur, sequitur grande absurdum in ipsa littera *S. Thomæ*, quòd scilicet Papa neque cum Presbytero seculari dispensare possit in voto solemnè castitatis; quia per tale votum est Deo consecratus: non potest autem facere aliquis Prælati, *ut homo Deo consecratus, quamdiù vivit, consecratus esse desistat;* cum tamen *S. D.* in subjuncta ratione fundamentali distinguat, et contrarium doceat.—*Ad III.* Obligatio ista ab intrinseco et privata auctoritate partium in nullo casu irritari potest; bene verò ab extrinseco, et publica auctoritate Vicarii Christi, *ad quem solum pertinet in votis perpetuis dispensare* (*S. D. 2. 2. quæst. 184. art. 6. et arg. c. 2 et fin. de transl.*) Sic Angelus ab intrinseco est incorruptibilis, et tamen ab extrinseco destrui potest.—*Ad IV.* Per subductionem materiæ potest, ut sæpiùs in simili dixi; irritatis autem consensibus, nulla materia superest, ad quam terminetur jus naturale.—*Ad V. N. C.* Quòd Papa matrimonium consummatum dissolvere non possit, id non oritur inde, quasi consensus fidelium irritare non valeret, sed altiori causa magni Sa-